

Hr.Ms. de Zeven Provinciën (1909 – 1936)

Naamsverandering in 1936 Hr.Ms. Soerabaja

 Netherlands	
Name:	De Zeven Provinciën
Namesake:	Seven Provinces
Builder:	Rijkswerf, Amsterdam
Laid down:	7 February 1908
Launched:	15 March 1909
Commissioned:	6 October 1910
Renamed:	Soerabaja (1936)
Fate:	Sunk by aerial attack 18 February 1942
 Japan	
Name:	Unknown
Acquired:	Salvaged in 1942 and used as a battery ship
General characteristics	
Type:	Coastal defence ship
Displacement:	6,530 tons
Length:	101.5 m (333 ft 0 in)
Beam:	17.1 m (56 ft 1 in)
Draught:	6.15 m (20 ft 2 in)
Propulsion:	8,000 hp (6,000 kW), two shafts
Speed:	16 knots (30 km/h)
Complement:	452
Armament:	2 × 28 cm (2 × 1) 4 × 15 cm (4 × 1) 10 × 7.5 cm (10 × 1) 4 × 1pdr (4 × 1)
Armour:	2 in (5.1 cm) deck 5.9 in (15 cm) belt 7.75 in (19.7 cm) barbette 8 in (20 cm) conning tower 9.8 in (25 cm) turret

Hr. Ms. De Zeven Provinciën was een kustverdedigingsschip van de Koninklijke Marine in dienst van 1910 tot 1942. Het was een klein oorlogsschip ter grootte van een kruiser dat snelheid en bereik opofferde voor bepantsering en bewapening. Ze was gewapend met twee 283 mm, vier 150 mm, tien 75 mm, vier 37 mm kanonnen, naast een 75 mm mortier. [1] Ze was 101,5 meter (333 ft) lang, had een breedte van 17,1 meter (56 ft) en een diepgang van 6,15 meter (20,2 ft) en verplaatste 6.530 ton. Ze had een bemanning van 448 en haalde 16 knopen. Ze werkte een deel van haar carrière in Nederlands-Indië, van 1911 tot 1918 en vanaf 1921. In de jaren twintig omvatte haar bemanning de toekomstige schout-bij-nacht Karel Doorman. [2] Op 5 februari 1933 kreeg ze een spraakmakende muiterij, die verstrekende gevolgen had voor de politiek in Nederland. Ze werd omgedoopt tot **Soerabaja** in 1936.

Op 18 februari 1942 werd Soerabaja door Japanse bommenwerpers tot zinken gebracht. De Japanners lichten haar op, en gebruikten haar als batterijschip; een melding is dat ze in 1943 opnieuw door geallieerde vliegtuigen tot zinken werd gebracht; een tweede rapport is dat ze twee jaar nadat ze door de Japanners tot zinken was gebracht, is gelicht, maar vijf mijl ten noorden van Djamoenjan Reef, Indonesië, is vergaan

Dienst geschiedenis

Het schip is op de Rijkswerf in Amsterdam door Prins Hendrik op 15 maart 1909 te water gelaten en gedoopt. Op 6 oktober 1910 is zij in dienst getreden bij de Koninklijke Marine. Op 21 november van dat jaar verliet zij de haven van Den Helder naar Nederlands-Indië. De route die ze nam ging via Zuid-Afrika en ze arriveerde op 25 januari 1911 in Surabaya. Op 23 januari 1912 raakte De Zeven Provinciën een klif tijdens een rondreis door Sumatra. Na het lossen van kolen en munitie kon ze los getrokken worden. Hierna legde ze aan in Singapore. Ze keerde op 25 april terug naar Surabaya.

Op 4 april 1918, tijdens de laatste fase van de Eerste

Wereldoorlog, begeleidden het schip en de Koningin Regentes de passagiersschepen Vondel, Kawi, Rindjani en Grotius naar de haven van Tanjung Priok. De schepen werden in de oostelijke delen van de Indische archipel onderschept door de twee oorlogsschepen, nadat Nederlandse koopvaardijsschepen waren geconfisqueerd door Britse en Amerikaanse zeestrijdkrachten, die het Angaryans recht uitoefenden. Na acht jaar Nederlands-Indië vertrok het schip op 20 november 1918, van Tanjung Priok via het Panamakanaal en via New York naar Den Helder. Ze arriveerde op 1 april 1919 en vertrok toen voor onderhoud naar Amsterdam.

Op 9 november 1921 vertrok het schip voor de tweede en laatste keer naar Nederlands-Indië. Na aankomst diende ze als artillerie-instructieschip

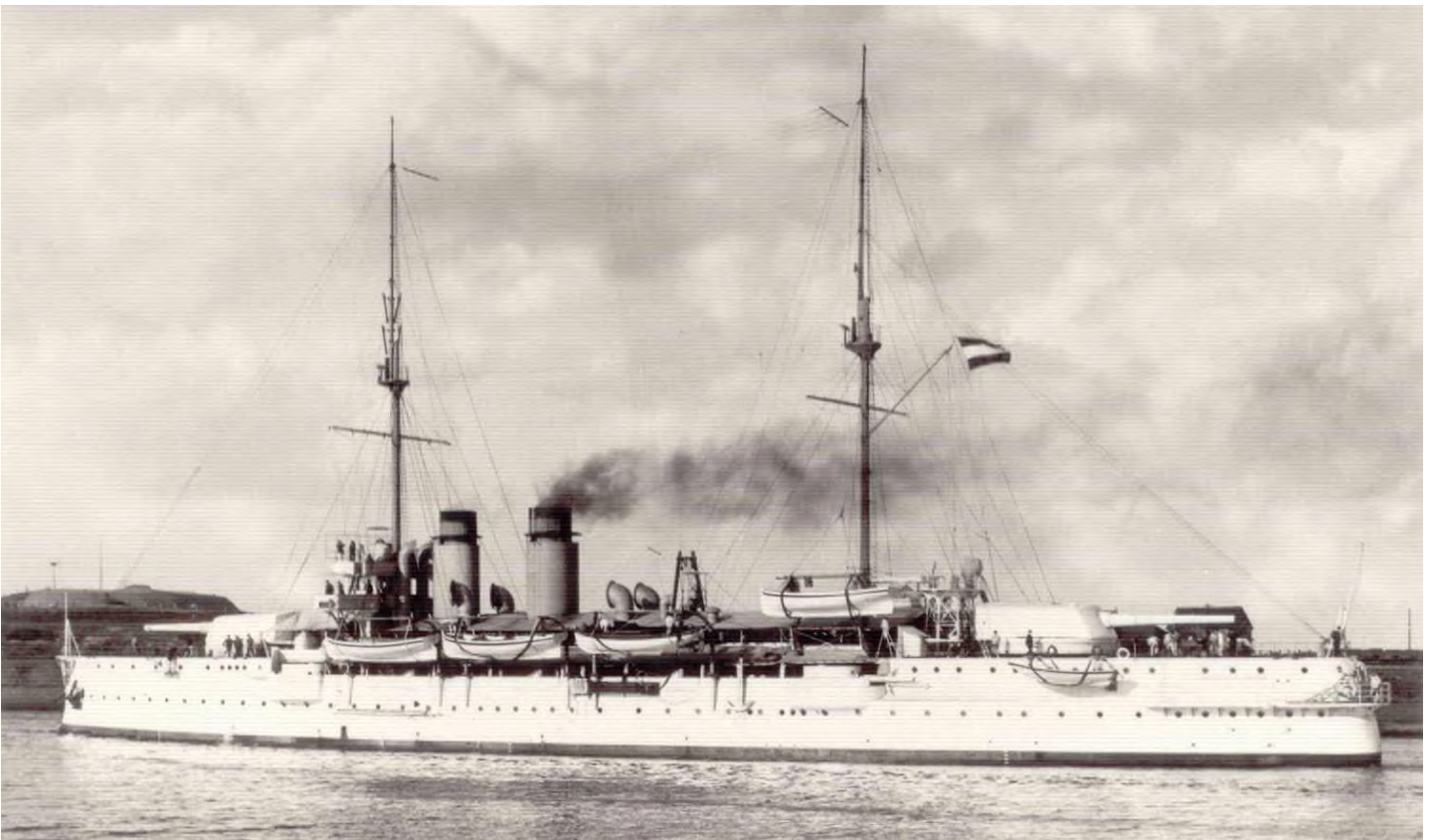
Muiterij

Buiten de noordwestpunt van Sumatra brak op 5 februari 1933 muiterij uit. Een deel van de gemengde Nederlandse en Indonesische bemanning greep de controle over het schip, hield het in bedrijf en voer het zuidwaarts langs de Sumatraanse kust. Na zes dagen waarin de muiters uitdagend bleven, gaf de Nederlandse minister van Defensie Laurentius Nicolaas Deckers toestemming voor een aanval met militaire vliegtuigen. Op 10 februari 1933 werd een taakgroep van vijf Dornier 'Wal'-vliegboten (D-7, D-8, D-11, D-18 en D-35) en drie Fokker 'T'-bommenwerpers gelanceerd. Om 9.18 uur sloeg een bom van 50 kg van de D-11 op het schip, waarbij 23 muiters werden gedood, waarna de anderen zich onmiddellijk overgaven. In de heftige controverse die onmiddellijk daarna uitbrak, werd beweerd dat deze uitkomst niet opzettelijk was en dat de enige bedoeling was de muiters te intimideren. Dit was overigens een vroege demonstratie van de kwetsbaarheid van oppervlakteschepen voor luchtbombardementen, waarvan dit schip 10 jaar later zelf het slachtoffer zou worden. Echter, toenmalige marine-experts in Nederland en elders schonken weinig aandacht aan dit aspect, waarbij het hele evenement vooral werd besproken in termen van het neerleggen van een muiterij.

Oorzaak

Oorzaak en drijfveer van de muiterij was het onderwerp van veel discussie, zowel in de Nederlandse publieke opinie en politiek toen als onder historici tot op heden. Nederlandse onderzoekers zoals Loe de Jong zijn van mening dat er onder de matrozen een actieve communistische cel was geweest - die destijds op zeer opruiende wijze werd beweerd door nationalistische rechtshandigen, terwijl in latere perioden Nederlandse en Indonesische communisten gelukkig genoeg waren om te worden gecrediteerd met wat een heroïsche mythe werd in linkse kringen. JCH Blom stelt echter dat de muiterij in wezen spontaan en ongepland was, als gevolg van protest tegen loonsverlagingen en slechte arbeidsomstandigheden, maar ook over het algemeen een slecht moreel bij de Koninklijke Marine destijds. Vanuit dat oogpunt, de zaak De Zeven Provinciën doet denken aan de Invergordon-muiterij van zeilers bij de Koninklijke Marine anderhalf jaar eerder, die eindigde zonder het gebruik van dodelijk geweld. Inderdaad, Nederlandse zeilers zijn misschien geïnspireerd door de muiterij van hun Britse tegenhangers, die destijds internationaal nieuws was.

De hardere houding van de Nederlandse regering ten opzichte van de muiters zou gedeeltelijk kunnen worden toegeschreven aan de Britse muiterij die in Groot-Brittannië zelf plaatsvindt, terwijl de Nederlandse plaatsvond in de context van een onrustige kolonie waar al een onafhankelijkheidsbeweging actief was, maar die de Nederlanders het hedendaagse politieke establishment was absoluut vastbesloten om te behouden. Peter Boomgaard koppelt de muiterij aan een relatief hoog niveau van sociale onrust en

stakingen in Nederlands-Indië gedurende de periode 1932–1934, die de koloniale autoriteiten met geweld probeerden te onderdrukken.

Politiek consequenties

In Nederland hadden de miterij en de bloedige conclusie een diepe impact, een smet op het record van minister van Defensie Deckers en premier Ruijs de Beerenbrouck. Historicus Louis de Jong noemt het een van de belangrijkste Nederlandse gebeurtenissen in de jaren dertig. Zoals JCH Blom opmerkt, was het belangrijkste effect van het spectaculaire incident - althans op korte termijn - een verschuiving naar rechts, duidelijk zichtbaar bij de algemene verkiezingen twee maanden later, in april 1933. De regering ging verder met het uitroeien van sociale -democratische invloeden onder marine-vakbonden en ambtenaren, aangezien "dergelijke" onbetrouwbare elementen "de loyaliteit van de strijdkrachten bedreigden en daarmee de greep van het land op haar schijnbaar onmisbare overzeese bezittingen". Daarbij werd het, zoals Blom opmerkt, gesteund door het officierskorps en door de overwegend burgerlijk sociaal-politieke groeperingen in het land (calvinistisch, katholiek en liberaal). De Sociaal-Democratische Arbeiderspartij was bang dat ze 'niet-patriottisch' leek en kon geen effectieve verdediging bieden, en verloor bij de verkiezingen van april twee zetels, wat - naar het bleek slechts tijdelijk - hun mars naar kracht en respect in de politieke mainstream vertraagde. .

Omgekeerd behaalde de antirevolutionaire partij die een sterke rechtsordecampagne voerde twee zetels en haar leider Hendrikus Colijn - zelf met een bloedig verleden in het koloniale leger in Indië - werd de volgende premier. Bovendien, in de directe nasleep van de miterij, ontstond plotseling een nieuwe partij die bekend stond als de Alliantie voor Nationale Wederopbouw (Verbond voor Nationaal Herstel), met stevige verdediging van het oostelijke koloniale rijk als belangrijkste verkiezingsplank, en met slechts twee maanden bestaan gewonnen dertigduizend stemmen en een zetel in het parlement. Bovendien wordt in een door Blom geciteerd rapport van de Nederlandse Inlichtingendienst de snelle opkomst van de Nationaal-Socialistische Beweging van Anton Mussert in Nederland toegeschreven, van duizend leden in januari 1933 tot 22.000 een jaar later, tot de machtsovername van Hitler in buurland Duitsland en tot de opstand op De Zeven Provinciën - de twee evenementen zijn vrijwel gelijktijdig. Het effect bleek echter van korte duur te zijn, waarbij de Nederlandse nazi-partij in 1937 politiek stervende was.

De enige stem in de Nederlandse politiek om de muiters van De Zeven Provinciën duidelijk en uitgesproken te steunen, was de links-communistische Revolutionaire Socialistische Partij (Nederlands: Revolutionair Socialistische Partij), wiens leider Henk Sneevliet een van de oprichters was van wat de Indonesische Communistische Partij zou worden. , en die werd veroordeeld tot vijf maanden gevangenisstraf omdat hij de miterij had geprezen als "het begin van de antikoloniale revolutie". De uitgesproken positie van Sneevliet werd gebruikt in de bovengenoemde rechtse campagne. Vanwege haar kiesdistrict - voornamelijk linkse intellectuelen, vooral in de meer kosmopolitische hoofdstad Amsterdam - lanceerde de RSP een grote en effectieve campagne met slogans als: "From the Cell to Parliament", "Make Sneevliet de officier van justitie in de Tweede Chamber "en" I accuse "(een duidelijke verwijzing naar Émile Zola's "J'accuse "). De campagne werkte en de partij behaalde één parlementaire zetel, het enige succes in haar geschiedenis, en kreeg Sneevliet dus vrij uit de gevangenis.

Naam verandering

In juli van dat jaar werd het schip uit de vaart genomen en omgebouwd tot opleidingsschip. In 1936 werd ze omgedoopt tot Hr. Ms. Soerabaja. Het mag geen toeval zijn dat de puur Nederlandse naam De Zeven Provinciën werd veranderd in de naam van een grote stad van Indië.

Verlies

Op 18 februari 1942, een paar dagen voor het uitbreken van de Slag om de Javazee, werd de Soerabaja tot zinken gebracht door Japanse G4M-bommenwerpers in de havenstad waarvan ze de naam droeg – Surabaya, het hoofdkwartier van de Nederlandse marine in Indië

In tegenstelling tot de meeste andere Nederlandse schepen die in februari en maart 1942 tot ver van de kust zijn gezonken, lag Soerabaja in ondiep water dat de Japanners, eenmaal onder controle, in staat waren om haar te redden en te lichten. In Japanse dienst werd ze gebruikt als batterijschip. Haar naam in deze periode is niet bekend.

In het volgende jaar, 1943, werd ze geraakt door geallieerde luchtbombardementen en zonk ze permanent naar de bodem.

Hr. Ms. „de Zeven Provinciën”.

